

แบบสอบถาม : เครื่องมือที่นิยมใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์*

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นชุดของข้อความหรือข้อคำถามตลอดจนการใช้ภาพ ที่สร้างขึ้นมาเพื่อให้ผู้ตอบตอบโดยการเขียน ซึ่งอาจเขียนตอบเป็นข้อความ หรือเป็นเครื่องหมายตามเงื่อนไขที่กำหนด ข้อมูลที่วัดโดยแบบสอบถามมีทั้งข้อเท็จจริง ความรู้ ความคิดเห็น การปฏิบัติ ความต้องการ ความสนใจ เจตคติ ของผู้ตอบที่มีต่อสิ่ง ที่ผู้สร้างต้องการทราบ จึงทำให้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัยในปัจจุบัน บทความนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับโครงสร้าง การสร้าง รูปแบบ ข้อดีและประโยชน์ ข้อจำกัด การหาคุณภาพ การวิเคราะห์ผลและการแปลความหมายของแบบสอบถาม

โครงสร้างของแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีหลายชนิดแต่ไม่ว่าจะเป็นแบบสอบถามชนิดใดจะมีโครงสร้างหรือ ส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ดังนี้คือ 1) คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม เป็นการเขียนอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการหาคำตอบหรือ จุดมุ่งหมายของการวิจัย อธิบายลักษณะของแบบสอบถาม วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมยกตัวอย่าง 2) สถานภาพทั่วไป ในส่วนนี้เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบ เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หน่วยงานที่สังกัด ฯลฯ 3) ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่จะวัด จะถามเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการจะวัด

การสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้คือ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบสอบถาม ผู้สร้างแบบสอบถาม ต้องระบุจุดมุ่งหมายของแบบสอบถามให้ชัดเจน ระบุให้ได้ว่าแบบสอบถามจะนำไปใช้ในเรื่องอะไร 2) กำหนด ประเด็นหลัก หรือพฤติกรรมหลักที่จะวัดให้ครบถ้วนครอบคลุมว่าจะมีประเด็นอะไรบ้าง หรืออาจเรียกว่าเป็นการ กำหนดกรอบแนวคิดหรือโครงสร้างของแบบสอบถาม 3) กำหนดชนิด หรือรูปแบบของแบบสอบถาม โดยเลือกให้ เหมาะสมกับเรื่องที่จะ วัด และลักษณะของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม 4) กำหนดจำนวนข้อคำถาม โดยอาจจะกำหนด ในเบื้องต้นว่าต้องการจะให้แบบสอบถามมีความยาวมากน้อยเพียงใด และคลุมประเด็นหลัก ประเด็นย่อยอย่างไรบ้าง 5) สร้างข้อคำถามตามจุดมุ่งหมาย ชนิดหรือรูปแบบ จำนวนข้อในประเด็นต่างๆ ที่กำหนดไว้ตามโครงสร้างของ แบบสอบถาม 6) ตรวจสอบเพื่อการแก้ไข ปรับปรุง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรกตรวจสอบโดยผู้สร้าง แบบสอบถามเอง ตอนที่สองตรวจสอบ พิจารณาให้คำแนะนำและวิจารณ์โดยผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการ 7) นำแบบสอบถามไปทดลอง การนำไปทดลองใช้ (Try out) ควรนำไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือน หรือ ใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง 8) วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยการนำผลจากการไปทดลองมา วิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพ และปรับปรุงแบบสอบถามในส่วนที่ยังมีข้อบกพร่องต่างๆ และ 9) จัดพิมพ์แบบสอบถาม เพื่อเตรียมนำไปใช้จริงต่อไป

* อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รูปแบบของแบบสอบถาม

รูปแบบของแบบสอบถามที่นิยมใช้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Opened form questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ ผู้ตอบจะตอบคำถามตามความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ เช่น ทำไมท่านจึงเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อคุณภาพการสอนปริญญาโทของอาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ เป็นต้น

2. แบบสอบถามชนิดปลายปิด (Closed form questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่จำกัดคำตอบให้ผู้ตอบเลือกคำตอบตามแบบที่กำหนดให้เท่านั้น แบบสอบถามชนิดปลายปิด แบ่งได้ 3 แบบ ดังนี้

2.1 แบบสำรวจรายการ (Check list) แบบสอบถามชนิดนี้ต้องการทราบข้อเท็จจริงต่างๆ จากผู้ตอบ โดยไม่มีการประเมินระดับของความรู้สึก หรือข้อเท็จจริงนั้น ต้องการให้ตอบแต่เพียงว่า มี-ไม่มี เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย เชื่อม-ไม่เชื่อม ใช่-ไม่ใช่ เช่น

การเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

การรับประทานกล้วยน้ำว้าที่สูงอมเป็นประจำช่วยเสริมภูมิคุ้มกันโรคหวัด

เชื่อม ไม่เชื่อม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์มีภูมิทัศน์ที่สวยงามน่ามอง

ใช่ ไม่ใช่

2.2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบสอบถามชนิดนี้มีลักษณะคำถามคล้ายกับแบบสำรวจรายการ แต่เปลี่ยนแปลงลักษณะการตอบให้มีมากระดับขึ้น มีการให้คะแนนแบบประมาณค่าเป็นระดับคะแนน โดยมีการให้คะแนนตามระดับความเข้ม เช่น 1 2 3 4 5 โดยกำหนดให้ 5 คือ คะแนนสูงสุดที่บ่งบอกถึง สิ่งที่มีอยู่ หรือ สิ่งที่น่าสนใจมากที่สุด และคะแนน 1 คือคะแนนต่ำสุดที่บ่งบอกถึง สิ่งที่มีอยู่หรือ สิ่งที่น่าสนใจน้อยที่สุด หรือบางที่ไม่มีการกำหนดเป็นคะแนน แต่กำหนดเป็นความเข้มของระดับความรู้สึก ระดับความพอใจ หรือ ระดับของสิ่งที่สังเกตได้ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด หรือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยเฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นต้น โดยผู้ตอบต้องประเมินว่าตนมีคุณลักษณะนั้นๆ มากน้อยเพียงใด แบบมาตราส่วนประมาณค่า เกิดจากความคิดพื้นฐานว่า ระดับแต่ละระดับจะมีช่วงห่างเท่ากัน ดังนั้น ถ้าเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จะหมายถึง ถ้าคิดว่าคะแนนนั้น หรือความคิดนั้น ที่ค่าเต็ม 100 แล้วให้ค่าความหมายในแต่ละช่องว่า มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แสดงว่าแต่ละช่องจะมีค่า 20 นั่นคือ มากที่สุดคือ 81-100 มากคือ 61-80 ปานกลางคือ 41-60 น้อยคือ 21-40 และน้อยที่สุดคือ 1-20 คือน้อยที่สุด ดังนั้น ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นจริงประมาณร้อยละ 50 ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องทำเครื่องหมายที่ ช่องปานกลาง ระดับของการประเมินจะมีที่ระดับ ขึ้นอยู่กับผู้วัดว่าจะต้องการผลละเอียดเพียงใด แต่ที่นิยมใช้กันมากมี 3, 4 หรือ 5 ระดับ ตัวอย่าง เช่น งานวิจัยของกนิษฐา เหมื่อยพรม (2558) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็ก ในการจัดการเรียนรู้ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กวัยเตาะแตะและสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็ก โดยใช้แบบสอบถามที่เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ของวิทยากร
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา ที่ใช้ในการจัดอบรม
3. การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติการจริง

3. แบบจัดอันดับความสำคัญ แบบสอบถามชนิดนี้ต้องการให้ผู้ตอบจัดเรียงอันดับความสำคัญของข้อคำถามตามความรู้สึกของผู้ตอบ เช่น

งานวิจัยของสุรัชดา จึงสุทธิวงศ์ (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้วิจัยได้สอบถามระดับความต้องการในการบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ (โปรดเรียงอันดับตามความต้องการ)

รายการความต้องการ

อันดับความต้องการ

1. การสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน	
2. การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
4. การกำหนดระเบียบปฏิบัติในชั้นเรียน	
5. การออกแบบการเรียนรู้และนวัตกรรมการจัดห้องเรียน	
6. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	

ข้อดีและประโยชน์ที่ได้จากแบบสอบถาม

1. สิ้นเปลืองเวลาน้อย โดยสามารถใช้ถามคนจำนวนมากๆ ในเวลาเดียวกันได้
2. สามารถจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ได้ เป็นการประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
3. สามารถให้ผู้ตอบเลือกตอบได้ตามเหตุผลของตนเอง
4. มีวิธีการที่จะปรับปรุงแบบสอบถามให้ดีขึ้นได้โดยใช้เทคนิคทางสถิติ

ข้อจำกัดของแบบสอบถาม

1. ไม่อาจหวังในความร่วมมือจากผู้ตอบได้เต็มที่
2. ข้อคำถามมีโอกาสตีความได้หลายแง่หลายมุมอยู่บ่อยๆ
3. บางครั้งอาจต้องใช้คำถามยาวๆ หลายๆ ข้อจึงจะครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ ซึ่งทำให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ตอบและเสียเวลาในการตอบ
4. การตอบคำถามขึ้นอยู่กับความจริงใจของผู้ตอบ ถ้าผู้ตอบตอบด้วยความไม่จริงใจ ก็จะได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้น้อย

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ดี หรือ มีคุณภาพ จะต้องมีความเที่ยงตรง (Validity) มีอำนาจจำแนก (Discrimination) และมีความเชื่อมั่น (Reliability) เช่นเดียวกับแบบสอบถามชนิดอื่นๆ ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง แบบสอบถามนั้นสามารถวัดได้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด ดังนั้น แบบสอบถามใดก็ตามจะมีความตรงหรือไม่นั้นจะต้องตรวจสอบกับจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์เฉพาะของแบบทดสอบที่สร้างขึ้น

1. ความเที่ยงตรง (Validity) โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง แบบสอบถาม วัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมาย หรือ จุดประสงค์ (เนื้อหาของแบบทดสอบ) ปกติจะมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 หรือ 5 คน เป็นผู้ทำการพิจารณา โดยให้ความเห็นในลักษณะ เห็นด้วยให้ค่าคะแนน +1 ไม่แน่ใจให้ค่าคะแนน 0 ไม่เห็นด้วยให้ค่าคะแนน -1 ถ้าความสอดคล้องมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้วิธีการดังกล่าว ถ้ามีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าแบบสอบถามดังกล่าวมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเข้าเกณฑ์สามารถนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยได้ 2) ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion Related Validity) หมายถึง ค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนที่ได้จากการวัดโดยแบบสอบถามกับคะแนนที่สอบวัดโดยวิธีอื่นๆ ที่นำมาเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ 3) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึง แบบสอบถามวัดได้ตรงกับคุณลักษณะพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ เช่น แบบสอบถามเพื่อวัดเจตคติต่อเรื่องใดๆ สามารถสะท้อนสิ่งที่วัดได้ตรงกับพฤติกรรมที่มีอยู่ในแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง เป็นต้น ในการวิจัยทั่วไป ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาถือว่ามีค่าสำคัญมากที่สุด เพราะจะมีค่าระบุว่าสามารถนำเครื่องมือดังกล่าวไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในขั้นตอนต่อไป

2. อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ประสิทธิภาพของข้อคำถามในการแบ่งกลุ่มที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือ (Try out) ไม่ว่าจะแบบสอบถามหรือแบบทดสอบ ซึ่งปกติกลุ่มดังกล่าวจะมีจำนวน 30-50 หน่วย (คน) ออกเป็นกลุ่มคนเก่งหรือมีความรอบรู้ หรือมีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวสูงออกจากกลุ่มทดลองที่ไม่มีความรอบรู้ หรือมีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวต่ำ หรือจำแนกผู้ที่มีคุณลักษณะที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาจากผู้ที่มีคุณลักษณะที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาต่ำ ในกรณีที่เป็นแบบสอบถาม ค่าอำนาจจำแนกจะมีค่าตั้งแต่ -1.00 ถึง +1.00 โดยปกติ ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบที่เข้าเกณฑ์คือค่าอำนาจจำแนกที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-1.00 ส่วนค่าอำนาจจำแนกของแบบมาตราประมาณค่าที่หาอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับรายด้าน (Item Total Correlation Coefficient) ค่าอำนาจจำแนก ที่เข้าเกณฑ์จะขึ้นอยู่กับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือ

3. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ความคงที่แน่นอนของแบบสอบถามหรือแบบทดสอบ ไม่ว่าจะมีการวัดกี่ครั้งก็ตามในกลุ่มเดิม สิ่งที่ยังคงมีค่าเท่าเดิม หรือใกล้เคียงกับค่าเดิม เช่น การวัดเจตคติต่อเรื่องใดๆ ของนักเรียนกลุ่มหนึ่ง ไม่ว่าจะสอบวัดกี่ครั้งก็ตาม คนที่มีเจตคติเชิงบวก ก็ยังวัดได้ เชิงบวก เหมือนเดิม และคนที่มีเจตคติเชิงลบ ก็ยังวัดได้ เชิงลบ เหมือนเดิม แสดงว่า แบบทดสอบมีความเชื่อมั่นสูง ปกติค่าความเชื่อมั่นจะมีค่าตั้งแต่ 0.00 ถึง 1.00 โดยปกติ ค่าความเชื่อมั่นที่เข้าเกณฑ์คือค่าความเชื่อมั่นที่มีค่าตั้งแต่ 0.71 ขึ้นไป (เกียรตินิสิตา ศรีสุข, 2552)

การวิเคราะห์ผล

เมื่อนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยซึ่งมีจำนวนมากและมีความเหมาะสมกับประชากร ซึ่งไม่ว่าผู้วิจัยจะกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แนวคิดใด การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เช่น การใช้เกณฑ์ร้อยละ ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ เช่น 1) จำนวนประชากรหลักร้อยละกลุ่มตัวอย่าง

15-30% จำนวนประชากรหลักพันใช้กลุ่มตัวอย่าง 10-15% และจำนวนประชากรหลักหมื่นใช้กลุ่มตัวอย่าง 5-10 %
 2) การใช้สูตรคำนวณ กรณีไม่ทราบค่าพารามิเตอร์ ไม่ทราบจำนวนประชากร ทราบเพียงแต่ว่ามีจำนวนมาก หรือกรณีที่ทราบจำนวนประชากรและมีจำนวนไม่มาก ซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่ม ตามเกณฑ์ ทั้ง 2 ข้อนี้ ไม่ค่อยได้รับความนิยมนัก 3) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) หรือ ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane (1967, p. 886) เป็นที่นิยม เพราะเป็นวิธีการที่สะดวกและรวดเร็ว
 เมื่อดำเนินการเก็บแบบสอบถามเสร็จแล้วจะนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลค่าความหมายของผลการวิเคราะห์ โดยเฉพาะการแปลความหมายของแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีการแปลผลหรือเกณฑ์ในการแปลผลหลายลักษณะ ซึ่งแต่ละลักษณะ จะมีลักษณะเด่นและด้อยต่างกัน ซึ่งการแปลผลที่นิยมมีดังนี้

1. การแปลผลโดยใช้ร้อยละ เป็นการแปลผลที่ง่ายที่สุด คือการที่ผู้วิจัยจะหาค่าความถี่ใน แต่ละคำตอบ และแปลค่าความถี่ให้เป็นร้อยละ โดยแสดงไว้ในวงเล็บ เช่น การสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ในส่วนความต้องการของบิดามารดา/ผู้ปกครอง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาเอก ภาษาไทย ที่เรียนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรปรากฏผลดังนี้ (ดิگانต์ เพียรธัญญกรณ์, 2558, หน้า 445)

ตาราง 1 ความต้องการ ในการพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ความต้องการของบิดามารดา/ผู้ปกครอง	ระดับความต้องการ (n=30)				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	มีความผูกพันรักใคร่กับสมาชิกในครอบครัว	18 (60.00)	10 (33.33)	2 (6.67)	0 (0.00)	0 (0.00)
2.	มีความกตัญญูรู้คุณผู้มีพระคุณ	20 (66.67)	6 (20.0)	3 (10.00)	1 (3.33)	0 (0.00)
3.	ปฏิบัติตนเป็นคนดีเชื่อฟังบิดามารดาผู้ปกครอง	19 (63.33)	8 (26.67)	3 (10.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
4.	นำความรู้ความสามารถของตนเองมาช่วยเหลืองานของครอบครัว	15 (50.00)	7 (23.33)	5 (16.67)	2 (6.67)	1 (3.33)
5.	สร้างความสามัคคีให้กับสมาชิกในชุมชน	16 (53.33)	8 (26.67)	4 (13.34)	1 (3.33)	1 (3.33)

เนื่องจากข้อคำถามมีหลายข้อผู้เขียนจึงขอยกตัวอย่างการอธิบายข้อความ ข้อที่ 4 ของตาราง 1 คือจะเห็นว่าจากการสอบถามบิดามารดา/ผู้ปกครอง เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ข้อที่ 4 “นำความรู้ความสามารถของตนเองมาช่วยเหลืองานของครอบครัว” พบว่าบิดามารดา/ผู้ปกครองมีความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุดร้อยละ 50.00 มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 23.33 มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 16.67 มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 6.67 และความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 3.33

ถ้าผู้เก็บข้อมูลสนใจความต้องการอยู่ในระดับมากขึ้นไป ก็หาผลรวมของค่าร้อยละของระดับมากที่สุดกับระดับมาก คือ 50.00 + 23.33 เท่ากับ ร้อยละ 73.33 ซึ่งจะเป็นการสรุปที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. การแปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย วิธีนี้จะกำหนดให้คะแนนประจำแต่ละระดับตามระดับของความเข้มข้น แล้วหาค่าเฉลี่ยและนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย การหาค่าเฉลี่ยมักใช้วิธีการนำความถี่ของแต่ละระดับมาคูณกับคะแนนประจำของระดับนั้นๆ ได้ผลเท่าใดรวมกันแล้วหารด้วยจำนวนคนทั้งหมด ก็จะได้ค่าเฉลี่ยตามต้องการ ดังนั้นในข้อ 4 ของตาราง 1 ระดับน้อยที่สุดมีคะแนนประจำเท่ากับ 1 ระดับน้อยมีคะแนนประจำเท่ากับ 2 ระดับปานกลางมีคะแนนประจำเท่ากับ 3 ระดับมากมีคะแนนประจำเท่ากับ 4 ระดับมากที่สุดมีคะแนนประจำเท่ากับ 5 เมื่อนำความถี่คูณคะแนนประจำ นำมารวมกันจะได้ ดังนี้

$$(1 \times 1) + (2 \times 2) + (5 \times 3) + (7 \times 4) + (15 \times 5) = 1 + 4 + 15 + 28 + 75 = 123$$

เมื่อหารด้วยจำนวนคน (ในกรณีนี้เท่ากับ 30) ก็จะได้ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.10

นำค่าเฉลี่ย 4.10 ไปแปลงให้เป็นระดับความต้องการโดยเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ก็สามารถสรุปได้ว่า บิดามารดา/ผู้ปกครอง เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ข้อที่ 4 “นำความรู้ความสามารถของตนเองมาช่วยเหลืองานของครอบครัว” อยู่ในระดับใด

การแปลความหมายของแบบสอบถาม

อย่างไรก็ตาม ได้มีการกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายแตกต่างกันอย่างแบบ ซึ่งมีนักวิชาการได้นำเสนอเกี่ยวกับการแปลผลไว้ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2558, เข้าถึงได้จาก www.watpon.com) ได้นำเสนอเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยไว้หลายแบบดังนี้

1. การใช้เกณฑ์ที่ทำให้ทุกระดับมีช่วงห่างเท่ากัน คือคะแนนสูงสุดคือ 5 คะแนนต่ำสุดคือ 1 ช่วงห่าง (พิสัย) ของคะแนนคือ $5-1=4$ ดังนั้น ถ้าแบ่งเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับจากมีช่วงห่าง $4/5=0.8$ นั่นคือ การให้คะแนนเฉลี่ย และการแปลความหมายมีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00-1.80	น้อยที่สุด
1.81-2.60	น้อย
2.61-3.40	ปานกลาง
3.41-4.20	มาก
4.21 - 5.00	มากที่สุด

การแปลความหมายในลักษณะนี้ถือว่าจะมีปัญหาในความถูกต้องของการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยบางค่า เช่น ค่าเฉลี่ย 1.70 ถ้าพิจารณาว่าค่าดังกล่าวอยู่ใกล้จำนวนเต็มใด จะพบว่า อยู่ใกล้เลข 2 มากกว่า 1 ก็ต้องปัดให้เป็น 2 ซึ่งหมายถึงอยู่ในระดับน้อย หรือค่าเฉลี่ย 4.25 อยู่ใกล้กับ 4 มากกว่า จึงจะเป็นเสมือน 4 ซึ่งหมายถึงมาก ซึ่งขัดแย้งกับการแปลค่าที่ใช้อยู่ ดังนั้นการแปลความหมายในลักษณะนี้จึงเป็นที่นิยมน้อยที่สุด

2. การใช้เกณฑ์ที่ทำให้ช่วงของคะแนนที่มากที่สุดกับน้อยที่สุดจะมีน้อยกว่าระดับอื่น โดยช่วงคะแนนมากที่สุดกับน้อยที่สุดมีครึ่งคะแนน (.50) หรือประมาณครึ่งคะแนน ขณะที่ระดับอื่นๆ มี 1 คะแนน หรือประมาณ 1 คะแนนและใช้การยึดเงื่อนไขของการกำหนดคะแนนประจำแต่ละระดับร่วมกับหลักของการปิดทศนิยมให้เป็นจำนวนเต็ม ดังนั้นการให้คะแนนเฉลี่ย และการแปลความหมายมีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	น้อย
2.50 – 3.49	ปานกลาง
3.50 – 4.49	มาก
4.50 – 5.00	มากที่สุด

การแปลความหมายในแบบที่ 2 นี้ ทำให้ ค่าเฉลี่ย 4.25 แปลความหมายว่าอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ย 1.80 จะแปลความหมายอยู่ในระดับน้อย

3. การใช้เกณฑ์ในข้อ 3 เป็นการแก้ไขจุดอ่อนของการแปลความหมายในแบบที่ 2 เพราะ มีปัญหาคือ 4.50, 3.50, 2.50, 1.50 ถูกปัดให้เป็น 5.00, 4.00, 3.00, 2.00 ตามลำดับ ทั้งๆ ที่ไม่ได้อยู่ใกล้ค่าดังกล่าว ดังนั้นการที่ให้ค่า 4.51, 3.51, 2.51, 1.51 ไปอยู่ในกลุ่ม 5.00, 4.00, 3.00, 2.00 จึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุด การแปลความหมายจึงเป็นไปในลักษณะนี้ คือ

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด
1.51 – 2.50	น้อย
2.51 – 3.50	ปานกลาง
3.51 – 4.50	มาก
4.51 – 5.00	มากที่สุด

ดังนั้นถ้าพิจารณาผลการสอบถามความต้องการบิดามารดา/ผู้ปกครอง เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ข้อที่ 4 “นำความรู้ความสามารถของตนเองมาช่วยเหลืองานของครอบครัว” พบว่าบิดามารดา/ผู้ปกครองมีความต้องการ เท่ากับ 4.10 จึงอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 เกณฑ์

แบบสอบถามถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญมากที่สุดในการทำวิจัย การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยต้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ให้มีความชัดเจน ลงมือสร้างแบบสอบถามแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว พิจารณาปรับปรุงแก้ไข ทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มทดลองเครื่องมือ (Try out) ที่เหมาะสม และนำแบบสอบถามดังกล่าวไปเก็บข้อมูลจริง การแปลความหมายของแบบสอบถามให้มีความถูกต้องเหมาะสมตามเกณฑ์และเป็นที่ยอมรับ จะเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้ได้ผลการวิจัยที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับที่อันจะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา เหมื่อยพรม. (2558). *การพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัยเตาะแตะและสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาเพียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร*.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เกียรติสุดา ศรีสุข, (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย*. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ครองช่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). *การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า*.
 เข้าถึงได้จาก [http : www.watpon.com/th/mod/page/view.php?id=11](http://www.watpon.com/th/mod/page/view.php?id=11). 21 สิงหาคม 2558.
- _____ . (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

- พรรัตน์ ลีกิจวัฒน์. (2554). *การวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์. (2558). *การพัฒนาหลักสูตร*. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- _____. (2557). *วิทยาการวิจัยทางการศึกษา*. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สรชัย พิศาลบุตร. (2556). *การวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : บริษัท ส. เอเชียเพรส (1989) จำกัด.
- สุรัชดา จิ่งสุทธิวงษ์. (2560). *รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- Krejcie, R.V., and Morgan D.W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities".
Psychological Measurement, 30, 607-610.
- Taro Yamane. (1967). *Statistics : An Introductory Analysis*. New york : Harper and Row.